

בעולם שלאחר המלחמה

על עצמתה הצבאית של רוסיה

מעטות ביותר הן הידיעות על כוחות הצבא, הצי והאוויר של ברית-המועצות המתפרסמות ע"י מוסדות רשמיים או ע"י העתונות הרוסית. עם זאת, גדולה ההתענינות הן בהיקפם, מבנם וטיבם של הכוחות המזוינים העומדים לרשות מעצמה אדירה זו והן ברקע המשקרי-מלחמתי הכללי של כוחות אלה. בנוסחתנו להעלות קוים, ולו גם כלליים ומשוערים ביותר, שיהיה בהם משום ראשית מענה לשאלות הנ"ל, הננו נאלצים לשאוב ידיעות ממקורות שניים ושלישיים, שגם אצלם רב ההיסוס מהי מידת דיוקם. וכל דבר אשר נוכל לפרסמו — מוצג על-ידינו, למפרע, בסימן שאלה. עם זאת, קיימים מושגים, כלליים כל שהם, לגבי צבא רוסיה, שיש בהם כדי לאלף; ומדי פעם נודעים, בהודמנות זו או אחרת, פרטים שאינם חסרי ענין.

אחד מראשי הפרשנים והמבקרים הצבאיים בארה"ב, הנסן ה. בולדווין, ערך לפני מספר חדשים סקירה על כוחה הצבאי של רוסיה, בשביל בטאנו של אחד מגופי הצבא הנודעים בארה"ב. הוא עצמו אמנם, ציין בה, חוזר וציין, כי אין הערכתו זו אלא „תסבורת“ (מלשון „סברה“). לעתים הוא מציין הערכות, ממקורות שונים, שהתפרש ביניהן הוא אחד לעשרה, — אך יחד עם זאת הוא משתדל להגיע גם לידי „הערכות ביניים, המתקבלות פחות או יותר על הדעת“. להלן — כמה מצינוני, סיכומיו או סברותיו.

ריון לענייני-פנים (המספר נראה כמופרז — המער.) המאורגנים, כביכול, ב-14 דיביונות, מהן ממונעות וממוכנות, ולכל אחת מהן להקת מטוסים משלה. 3 מיליון האנשים, — כמיליון הם אנשי-מקצוע, מתנדבים לזמנים ארוכים, השאר — מגויסי חובה — המשרתים לפחות שנתיים והמוחלפים מדי שנה ע"י חיול בני ה-19. סבורים, כי לצבא הסובייטי כ-27 דיביונות שריון (כולל יחידות מיניסטריון הפנים), מהן כ-14 מצויידות היטב. הדיביונה הרוסית קטנה במידה ניכרת מזו האמריקאית; דיביונות הרגלים מונה 10180 איש. כמרכז קיימות הערכות שונות ביחס לארגונן ולעצמתן של דיביונות רוסיות. גנרל ברדלי, ראש המטה של צבא ארה"ב, אומר, כי לרוסים 175 דיביונות בעצמה מלאה, או כדי 80% ממנה (ראשי צבא אמריקאיים אחרים סבורים, כי 34 מהן נמצאות בשטחי אירופה הכבושים), ואלו דעת אחרים היא, כי דיביונות סובייטיות רבות אינן מונות אלא 5000 איש, וכי אחרות קיימות רק בתור סגל או במצבה נמוכה מאד לעומת התקן*.) הערכה רצינית אחרת היא כי לא יותר מאשר 40—60 דיביונות מצויות בעצמתן המלאה; אך גם הערכה זו אומרת, כי ביכולתה של רוסיה לגייס עד מהרה

(1) להשערות אלו יכול להיות הסבר פשוט — באם יתברר כי נועדו לשמש רק בתפקיד של מסגרת, להקמתן המהירה, בשעת חירום, של דיביונות דורב. — המער.

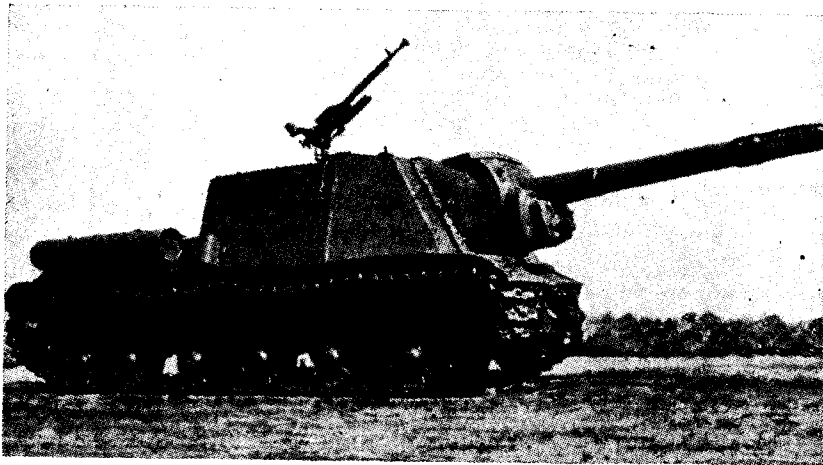
ברית-המועצות מאורגנת כנר-אה, בששה אזורים, שבכל אחד ארמיה משלו הקשורה לשטחי התעשייה.

איזור-המגן הראשון — מחוף מורמנסק לחוף הבלטי — ובו הארמיה הצפונית — שבסיסה בלנינגרד ומפקדה המרשל זורזשילוב. האיזור השני ממזרח פרוסיה ודרומה — ובו הארמיה המערבית, שבסיסה בחבל מינסק, ומפקדה המרשל רו"קוסובסקי; השלישי, בדרום המערב, — הארמיה הדרומית — שבסיסה באודיסה, ומפקדה המרשל זיקוב; הרביעי, מרחב הים השחור והקוקוז — הארמיה הקוקזית — בסיסה — טיפליס, ומפקדה המארשל בגראמין. החמישי — הארמיה התורכא-סתנית — המתבססת על טשקנט ופרונוזה. מפקדה — המרשל טימושנקו; השישי — מאגם ביקאל עד למחוזות האוקינוס — הארמיה של המזרח הרחוק — המתבססת על צ'יטה וולדיבוטוק, מפקדה — המרשל מלינובסקי.

משערים, כי שש הארמיות מונות כ-175 דיביונות, ועם הדיביונות שלא צורפו לארמיות (בתוך זה גייסות המיניסטריון לענייני-פנים) — סה"כ, של כ-180 עד 195 דיביונות. סך-הכל זה של עצמת-האדם, המגיע, כנראה ל-3 מיליון איש, כולל לפי ידיעות אחדות, כ-450 אלף גייסות המיניסט-

טנק סטלין,
בס תוחח 122 מ"מ

תוחח 152 מ"מ בעל הסטה
עצמית, מורכב על טנק

תורת הארטילריה מבוססת על שימוש המוני בכלי היריה, לתמיכה ברגלים ולמשימות עצמאיות-למחצה, כשהארטילריה מוגברת ע"י סוללות רקטיות. מקובל בעולם כי איכותה של הארטילריה הרוסית היתה טובה מאז ומתמיד.
ר. ו. בולדווין נותן את הטבלה הבאה על העצמה הארטילרית בדיביזיות רוסיות טיפוסיות.

סוג הדיביזיה	האוביצר התוחח	האוביצר 122 מ"מ	האוביצר 152 מ"מ
דיביזיה רובאית (רגלים)	24	24	—
דיביזיה ממוכנת	36	24	—
דיביזית פרשים	24	—	—
דיביזיה ארטילרית	72	12	24

ספק הוא, אמנם, אם טבלתו של בולדווין מדויקת לכל פרטיה; כך, למשל, נראה כי מספר של 24 האוביצרים בני 76 מ"מ בדיביזיות-רגלים אינו יכול

100 דיביזיות במלוא העצמה ולהציבן בשדה תוך 30 יום.

**

הדיביזיה הרוסית אף כי הנה קטנה, יש לה עצמת אש ניכרת (אם כי לא כשל דיביזיה אמריקאית). בתוך רגימנט-רגלים משתמשים בכלי נשק א.ט. (תחילה בעיקר בתותחים בני 37 מ"מ — מבלי לציין את הרובים הא.ט. — ואלו בשנים האחרונות הוכנסו לשימוש גם תותחים בני 50—47 מ"מ) ובהאוביצרים בני 65 מ"מ. אלה האחרונים הנם קלים וניתן לטלטלם בכוח אדם², וכמעט תמיד מציבים אותם באיזור קדומני, למתן אש ישירה.

(2) בעצם אין זה האוביצר כי אם „תוחח-האוביצר” שאיננו אלא תוחח 76.2 מ"מ. שהיה כלי הנשק הארטילרי הרגיל של דיביזיות הרגלים, וקנהו קוצר ומשקלו הוקל לשם שימוש בתור תוחח-רגלים רגימנטי. — המ ע.ר.

בהיסטוריה הרוסית), ו-19% — לשנת 1949, (בה שוב עלה גודל תקציב המדינה הכולל). ההשוואות עם תקציבי הצבא האמריקאיים הן קשות עד מאוד, הן בשל גודל הסעיפים של ההוצאה הפחות ישירה לתכלית צבאית ומלחמתית, והן בשל אי-הבהירות של היחס הכלכלי שבין הרובל לדולאר.

הערכות שונות נתונות לתגודות בין 12 ל-20 מיליארד דולאר כביטוי שיסמל, במושגים אמריקאיים, את ההוצאה הכוללת הריאלית השנתית לצרכים אלה בתקציב הסובייטי.

* *

בשטח גלגולי זין מתודשים, סבורים כי בידי הרוסים מצויים הן מספר רקטות-מרחק מסוג V2 והן החלקים להרכבת 2000—1000 רקטות נוספות. ידיעות בלתי מאושרות אמרו כי הרוסים הצליחו להאריך את טווח ה-V2 עד כדי 1000 ק"מ (דבר שהאמריקאים אף טרם ניסוהו). עם זאת סבורים, כי הרוסים ניתקלו בקשיים לגבי מנגנוני הניהול והכיוון, בשל פיגור יחסי בשטח הראדאר. לפי ידיעות קודמות היתה בידי הרוסים רקטה מסוג V9 הדומה ל-V2, אלא בעלת-כנפים — ובעלת טווח של 650 ק"מ (היינו — כפול מזה של V2). ודיוק "היריה" בה הוא לפחות כשל V2. ידוע, כי בידי הרוסים נפלו כמויות עצומות (למעלה מ-100.000 טון) של הגאז "טאבוק" (טבעת ירוקה מס. 3), שהוא הקטלני מכל הגאזים שהומצאו עד כה (נגיעתו בעור אדם בשטח שגדולו כגודל מטבע, ממיחה תוך 2 דקות). כנראה שבידיהם גם סוד התרכובת שלו (האמריקאים הביאו כ-1000 טון למעבדה בית-גשק בארה"ב, לשם בדיקתה, אך זו לא הצליחה לגלות את הנוסחה).

(על חיל-האוויר וצי-הים של ברית-המועצות — בחוברת הבאה).

לבטא את מלוא העצמה של ארטילריית שדה קלה שבתוך הדיביזיה. אפשר, שאין זה אלא רגימנט התותחים הדיביזיוני — בלי הסוללות הנ"ל שבתוך הרגימנט של הרגלים.

דבר אופייני ובולט בצבא הסובייטי — הוא ארגונו של חיל-התותחנים בדיביזיות ארטילריות של מות. אשר ניתן להפעילן כריכוז המוני לשם הטלת הדגש על גיזרה מסוימת, או לפזרן, באם דרוש, ביחידות קטנות יותר. חידוש זה בא במחצית השניה של מלחמה"ע. יש המעריכים, כי בצבא הרוסי של ימי השלום מקיימים 4 דיביזיות ארטילריות, נוסף על הארטילריה הכלולה בדיביזיות-הרגלים.

* *

הציוד הרוסי הוא בדרך כלל טוב, והדבר נכון במיוחד לגבי הטנקים, שהם משוריינים היטב ותותחיהם כבדים מאוד (יש מהם בעלי תותח בן 122 מ"מ), וכן לגבי הארטילריה שלהם וחלק מנשקם הקל. הרוסים הם שהכניסו לראשונה את ה"בסיס העגול" למרגמות, צורה שנתקבלה עתה גם בארה"ב; הרקטות הארטילריות שלהם מצויינות (הן מונעות ע"י דלק מוצק, וטנזון מוגבל יחסית). אולם מידת מינועו של הצבא הרוסי אינה גבוהה. אחדות מבריגדות הטנקים, ויחידות נבחרות אחרות, הן ממונעות או ממוכנות בשלמות. אולם הצבא הסובייטי ביסודו הנו (כשם שהיה הצבא הגרמני) גיס המבוסס על תובלת בהמות ועל החייל הרגלי. יתרון רב-ערך — בדומה לזה של היפנים — הנו החופש היחסי של החייל מאביויר-ציוד מכבידים, וכן מיעוטם של שירותי-העזר, ויכולתו של הרוסי, לחיות על המצוי בארץ.

לגבי גודל ההוצאות של ברה"מ לצרכים צבאיים, ידוע שהקצבות ישירות מסוג זה היוו 17% מהתקציב ב-1948 (היה זה תקציב-כולל הגדול ביותר

חיזוק מסגרת משותפת לשירותים המזוינים של ארה"ב

הדת בצד מחלקת-הצבא (בעבר מחלקת-המלחמה) ומחלקת-הצי על שלושה מיניסטריונים אלה הור-כבה "מחלקת-ההגנה" כוללת ו"מוכיר ההגנה" (מי-ניסטר ההגנה) הפך למנצח ראשי על כולם יחד (לכמה פרטים של יחסים ומבנה ראה "מערכות נ"ד-נ"ה עמ' 94—99: "פניהם של השירותים המזוינים בארה"ב — לאן?"). אולם, מבחינות רבות, לא היה מוכיר-ההגנה אלא המתאם של שלושת השירותים, שנשארו עצמאיים ביסודם.

בחודש מארס, באיגרת מיר-חדת לקונגרס, תבע הנשיא טרומן כמה שינויים יסודיים בארגון הצבאי של ארה"ב. וזאת לזכור: מאז מלחמת העולם האחרונה כבר הוגשם חידוש ניכר במבנה וביחסי הגומלין של השירותים המזוינים האמריקאיים. חיל-האוויר של הצבא הופרד ממנו והיה ל"מחלקה" (מיניסטריון) מיר-

